

Sayı: 17812098-TİM.AKİB.GSK.TAR.2025/476-5288
Konu: Atık Çerçeve Direktifi

Mersin, 01/10/2025

DUYURU

Sayın Üyemiz,

Ticaret Bakanlığının yazısına atfen, Türkiye İhracatçılar Meclisinden alınan bir yazıda, Avrupa Komisyonu 2008/98/EC sayılı Atık Çerçeve Direktifinin tadiline yönelik Direktif taslağının 5 Temmuz 2023 tarihinde yayımlandığı ve 17 Şubat 2025 tarihinde Avrupa Parlamentosu (AP) ve Konsey tarafından taslak Direktif üzerinde geçici uzlaşya varıldığı ifade edilmektedir.

Öte yandan, geçici uzlaşya sağlanan ve Haziran 2025'te Konsey tarafından onaylanan metin, AP'nin 9 Eylül 2025 tarihinde gerçekleştirilen oturumunda kabul edilmiştir. Bir sonraki aşamada, AB Konseyi ve AP'nin imzalarının ardından AB Resmi Gazetesi'nde yayınlanacaktır. AB üye ülkelerinin, Direktifi iç hukuka aktarmaları için 20 aylık bir süre olduğu aktarılmaktadır.

Taslak Direktif kapsamında öne çıkan hususlar aşağıda sunulmaktadır:

- 2021 ile 2023 yılları arasındaki ilgili miktarlara kıyasla, gıda işleme ve üretiminde %10, perakende, restoranlar, gıda hizmetleri ve hanelerde kişi başına %30 oranında gıda atığını azaltma hedefleri kabul edilmiş ve söz konusu hedeflerin 31 Aralık 2030'a kadar ulusal düzeyde karşılanması gerektiği ve bağlayıcı olduğu belirtilmiştir.
- AB'deki tekstil üreticilerinin, Direktifin yürürlüğe girmesinden itibaren 30 ay içinde üye devletler tarafından oluşturulacak Genişletilmiş Üretici Sorumluluğu (GÜS) programları aracılığıyla tekstil ürünlerinin toplanması, ayrıştırılması ve geri dönüştürülmesinin maliyetlerini üstlenmesi öngörülmektedir. GÜS kapsamında AB pazarına arz edilen ürünlerin atık yönetimi sorumluluğu arzi gerçekleştiren (üretici/ithalatçı/distribütör) tarafından üstlenilebileceği gibi, yetkili GÜS temsilcisi veya Üretici Sorumluluğu Otoritesi (PRO) tarafından da bu yükümlülük yerine getirilebilecektir. Bahse konu hükümler, e-ticaret üzerinden satış yapan işletmeler dahil olmak üzere, AB'de yerleşik ya da AB dışında kurulmuş olan tüm üreticilere uygulanacak olup, mikro işletmelere EPR gerekliliklerine uymaları için fazladan bir yıl süre tanınacaktır.
- Güncellenen hükümler, hazır giyim ve aksesuarlar, şapkalar, ayakkabılar, battaniyeler, yatak ve mutfak örtüleri ile perdeler gibi ürünleri kapsayacaktır. Ayrıca, AP'nin girişimi ile yatak üreticileri için de EPR sistemleri kurulması mümkün olacaktır.
- Bu kapsamda, AB pazarına Ek IVc'de listelenen tekstil, tekstil-ilişkili veya ayakkabı ürünlerini arz eden üreticilerin, üretici kayıt sistemine kayıt olması zorunlu hale gelecektir. GÜS yükümlülüğünün yerine getirip getirilmediği izlemek amacıyla, üretici veya PRO'lar tarafından pazara arz edilen ürün miktarı, ayrı toplanan tekstil atığı miktarı, toplanan atıkların ne şekilde işlendiğine (ihracatı dahil) dair bilgiler raporlanacaktır.
- GÜS uygulaması kapsamında atık yönetiminin finansmanını sağlamak üzere tahsil edilecek ücretler eko-modülasyon (daha döngüsel ürün için daha düşük ücret) esasına dayanacak olup, eko-modülasyon kuralları Sürdürülebilir Ürünler için Eko-Tasarım Tüzüğü kapsamında tekstil ve hazır giyim ürünleri için çıkarılacak eko-tasarım mevzuatı ile

Sayı: 17812098-TİM.AKİB.GSK.TAR.2025/476-5288
Konu: Atık Çerçeve Direktifi

Mersin, 01/10/2025

belirlenecek performans kriterleri dikkate alınarak belirlenecek, Komisyon tarafından eko-modülasyona ilişkin uygulama mevzuatı çıkarılacaktır.

- Üye devletlerin, GÜS şemalarına yapılacak mali katkıları belirlerken ultra-hızlı moda ve hızlı moda uygulamalarını göz önünde bulundurmaları beklenmektedir.
- Toplanmış atıkların atık hiyerarşisi dikkate alınarak yeniden kullanılması öncelikli olup, Komisyon tarafından tekstil atıklarına yönelik atık-sonu kriteri (toplanan atıkların ilave işlem gördükten sonra geri-dönüşüm sektöründe doğrudan hammadde olarak kullanılabilir hale getirilmesi) belirlenmesine yönelik bir uygulama mevzuatı çıkarılacaktır. Buna paralel olarak atıkların yeniden kullanıma hazır ve geri dönüştürülebilir olmak üzere ayrıştırılmasına yönelik de kriter geliştirilecektir. Bu ayrıştırma işleminde öncelikle yeniden kullanılabilir nitelikte olan tekstil atıkları, sonrasında geri dönüştürülebilir nitelikte olan tekstil atıkları ayrıştırılacak, geri dönüşümün de mümkün olmadığı durumlarda düzenli depolama (landfilling) yerine tekstil atıklarının enerji üretimi için yakılması seçeneği değerlendirilecektir.
- Halihazırda AB kaynaklı tekstil atıkları, başta Afrika olmak üzere üçüncü ülkelerin ikinci-el pazarlarında satılmak üzere ihraç edilmekte olup, söz konusu ülkelerde talep bulmayan veya kullanılabilir durumda olmayan fireler yakılarak çevre sorunları ortaya çıkarmaktadır. 2025 yılından itibaren getirilen kaynağında ayrı toplama zorunluluğu dikkate alındığında, AB’de toplanan tekstil atığı miktarı artacaktır. Mevzuat taslağının ilk haline göre uzlaşa metnine, daha fazla çevresel soruna yol açmamak ve yasadışı atık sevkiyatının önüne geçmek amacıyla tekstil atıklarının ihraç edilmeden önce bu konuda ehil kişiler tarafından ayrıştırılmasının zorunlu hale getirilmesi eklenmiştir. Bu çerçevede, yeniden kullanıma hazır tekstil ile tekstil atığı ayrıştırılacak, yeniden kullanılabilir tekstil ürünlerinin ihracatında izlenebilirliğin sağlanması amacıyla ürün beraberinde ayrıştırma operasyonunu gerçekleştirilen tesis bilgileri de yer alacaktır.

Onaylanan taslak Direktif’in bir örneği ekte sunulmakta olup, konuya ilişkin AP tarafından yapılan açıklamaya aşağıdaki bağlantıdan ulaşılması mümkündür.

Bilgilerini rica ederim.

H. Okan ŞENEL
Genel Sekreter V.

AP Açıklamasının Bağlantısı:

[Parliament adopts new EU rules to reduce textile and food waste | News | European Parliament](#)

Ek: [Waste Framework Directive \(96 Sayfa\)](#)

